

Meer stijgers dan dalers op de inkomensladder

Auteur(s):

CBS

Wim Bos, Sector inkomen en vermogen. De cijfers in dit artikel zijn afkomstig uit de Inkomensstatistiek.

Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4199, pagina 299, 16 april 1999

Rubriek:

Statistiek

Trefwoord(en):

economie, samenleving

De periode 1992-1997 liet voor de totale bevolking een kleine verbetering van het inkomen zien. In de jaren 1993 tot en met 1995 schommelde de koopkrachtstijging tussen nul en een procent. In 1996 en 1997 lag de gemiddelde koopkrachtontwikkeling ruim boven een procent. De grootste stijging deed zich voor in 1997: 1,4 procent. In alle jaren was de koopkrachtontwikkeling van mensen met loon gunstiger dan voor pensioen- en uitkeringsontvangers (zie [tabel 1](#)).

Tabel 1. Koopkrachtontwikkeling naar inkomensbron, 1993,1997

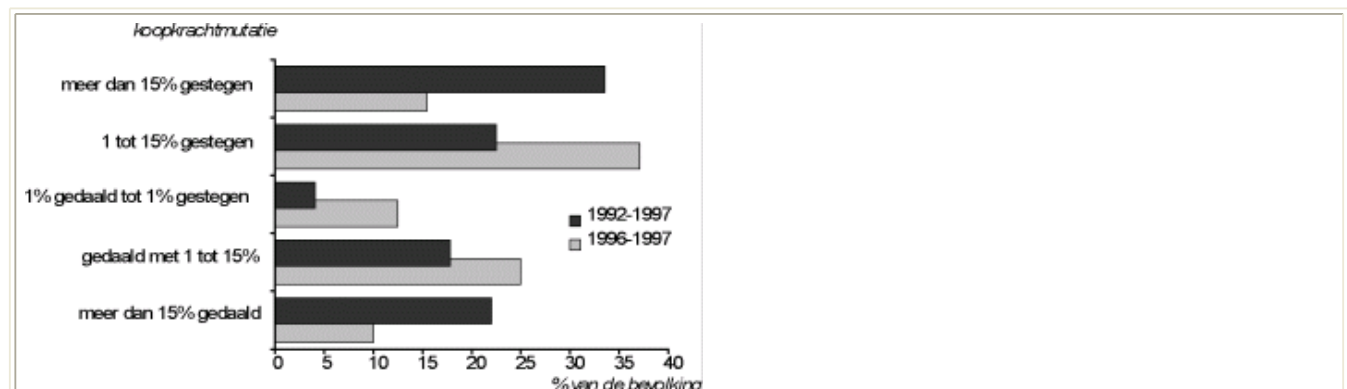
	1993	1994	1995	1996	1997
<i>mediane procentuele verandering t.o.v. voorafgaand jaar</i>					
winst	-3,4	-0,4	0,8	-0,2	.
loon	2,1	1,4	2,0	1,9	2,5
pensioen	0,2	-1,3	0,3	0,7	0,5
uitkering	0,6	-1,1	1,2	1,5	1,3
overig	2,2	0,7	2,1	1,0	.
totaal	1,0	0,0	1,0	1,3	1,4

Grote spreiding in koopkrachtveranderingen

Deze cijfers bevestigen het beeld van een gematigde inkomensontwikkeling in Nederland. Onder de rustige oppervlakte gaan echter woelige stromen schuil. Voor een kwart van de mensen steeg of daalde de koopkracht met meer dan vijftien procent. Slechts bij één op de acht mensen lag de koopkrachtverandering in 1997 tussen min één en plus één procent.

Dynamiek op termijn groter

De verschillen in koopkrachtontwikkeling zijn over een langere periode nog groter dan de jaarlijkse mutaties. Zo lag het inkomen van meer dan de helft van de bevolking in 1997 meer dan vijftien procent onder of boven dat van 1992 ([figuur 1](#), onderste en bovenste staven). Dit komt doordat op langere termijn een groter deel van de bevolking veranderingen in persoonlijke omstandigheden ondervindt. Deze veranderingen gaan doorgaans vergezeld van een grote inkomensmutatie. Zo ontving bijna eenderde deel van de uitkeringsontvangers uit 1992 vijf jaar later loon. Voor deze mensen steeg de koopkracht met ruim dertig procent. Tweeverdieners die voorheen eenverdiener waren, gingen er bijna vijftien procent op vooruit.

Figuur 1. Spreiding in koopkrachtmutatie

De koopkracht van personen wordt gebaseerd op het besteedbare inkomen van het huishouden waartoe hij of zij behoort. Dit inkomen wordt gecorrigeerd voor de omvang van het huishouden. Ten slotte wordt het inkomen gedefleerd met behulp van de

Stijgers en dalers op de inkomensladder

De spreiding van de koopkrachtveranderingen leidt tot verschuivingen binnen de inkomensverdeling. De inkomensladder kan worden voorgesteld als een ladder met honderd sporten, waarbij iedere sport staat voor een procent van de mensen (een 'percentiel').

In de periode 1992-1997 nam ruim de helft van de mensen een min of meer gelijke relatieve positie in de inkomensverdeling in: van het ene op het andere jaar waren zij hooguit vijf sporten omhoog of omlaag gegaan ([tabel 2](#)). Jaarlijks maakte zes procent van de bevolking een grote sprong op de inkomensladder en streefde tenminste twintig procent van de bevolking in inkomen voorbij.

Tabel 2. Mobiliteit in de inkomensverdeling, 1992-1997 op basis van de relatieve positie (percentielen) die een persoon in de inkomensverdeling in de onderzochte jaren innam

	na 1 jaar ^a	5 jaar
	aantal personen (% van totaal)	
20 en meer percentielen achteruit	6	17
5 tot 20 percentielen achteruit	14	17
hooguit 5 percentielen voor- of achteruit	56	30
5 tot 20 percentielen vooruit	18	21
20 en meer percentielen vooruit	6	16
totaal	100	100

a. jaarlijkse veranderingen (gemiddeld over de periode 1992-1997).

De mobiliteit over een periode van vijf jaar is veel groter. Nog maar dertig procent van de bevolking behield een min of meer gelijke positie. Daarentegen daalde zeventien procent van de bevolking flink op de inkomensladder: zij moesten tenminste twintig procent van de bevolking voorbij laten gaan. Een bijna even grote groep zag zijn relatieve inkomenspositie tussen 1992 en 1997 sterk verbeteren: na deze vijf jaar waren zij tenminste twintig percentielen vooruitgeschoven.